

JAN KLECANDA

MALOMĚSTSKÝ APOŠTOL.

KUS HISTORIE Z MALÉHO MĚSTEČKA.

"Vím — i to vím, kolik byste potřeboval," smál se Sachsl chytře, třeba že skutečně nevěděl nic a jen tak hádal.

"A jak by to mohlo být, když mi řekl, že to je úřední tajemství a nikdo neví?"

"Jste bláznec! Když já vám table vysázím dvě stovky pravidel, ani má levně o tom neví, než-li někdo eizl. Ale když v záložně deset pání se o vás radí a pak si o tom večer celá hospoda povídá, to se utajit nedá! Stovku si vydlužíte a za dvě máte ostudy a ještě po straně posměch. A list vám dali, abyste se jim s tělem i duší zapsal! A vyzpovídat se jim také musíte, kde s jakým krejcarem visíte, co?"

"Posud jsem to lejtro nevyplnil, ale bůh ví, co všacko tam na člověku chtějí."

"Vidíte, to je ta záložna! Pro pár zlatek dvacetkrát tam poběhnete, než se na vás vypytají a o vás poradí. Nechodí-li kluk o prádno do školy, pokazí vám to ještě pan učitel. Nechodí-li vaše paní máma na kázání, pokazí vám to pan farář. A když vám půjčku poručí, musíte se stát členem a pak pro těch pár zlatek ručíte celým svým jménem za celou záložnu. Stojí vám to za to? Vidíte těm páním všem do kapsy a do svědomí? Já neříkám nic, ale staly se už takové případy, že najednou byl kasír pryč, kasa pryč — ale dluhy tady zůstaly a členové pak musili platit!"

"Im, těžká věc, když člověk potřebuje pomoc," ořezal již stýskal potřebný, drbaje se za ušima.

"Když člověk potřebuje pomoc, má vědět, kde ji hledat! Rekl jsem vám já, že nepomohu! Ptal jste se mně? Když už máte ode mně tolik, snad to ještě vydržíte? A nač potřebujete se dlužit tolik hotových? Snad potřebujete na zmeno? Dobrá, obstarám vám semeno sám — a jaké!"

Konec konců pak byl, že sedláček dal si říci a přijal půjčku, kterou mu Sachsl nebo Kraus slíbili. Ovšem — často jen slíbili, neboť když se jim podařilo rozbiti uskutečnění půjčky v záložně, pak začal zase jiný manévř. Uházovalo se, že nebylo dost peněz pro ráce, přítel, jenž Sachslovi slíbil, neostál slovu a následkem toho potřebný člověk nedostal tolik, kolik potřeboval a musel běhat do městečka několikrát, při čemž vždycky něco se utratilo v dolejší hospodě za pivo nebo u Krause za kořalku. Tak stalo se často, že dlužník rozkutařel se peníze, aniž by byl za ně pořídil to, načež se vypůjčil, a ještě štěstím bylo, že se neprohrál ve ferblu nebo v dáři, v kterýchto hrách Kraus i Sachsl na dolejší hospodě provozovali pravé koncerty.

Toto vše přátelé besedáři viděli a věděli, ale marno bylo všecko jejich úsilí, všechno jejich boj proti náhodnému zlu, jež se obci řádilo. Záložna vyříšená byla za budoucí zkázu města, Václav i druhí za hamitě prospěcháře. Nebylo šlovice, jenž byl by jim mohl dokázat něco nepěkného. Ale dejte pokoj! Z lásky to přece nedělají! Ani kuře darmo nehrabe! Ale chytří jsou a do ocelou všechno tak pěkně nalíhají, aby při tom vypadali jako dobrodynci. Vskaz vite přece, co udělali Vávřovi a Benákoví? Vykoupili jejich smůlky od řída a pak si je dali vtáhnout na jejich živnosti. Udělali to kdy domů šli?

Ovšem byli Vávřa i Benák chytří a když viděli, že je to, vypýšeli se od Sachsla a ten předložil občinu a pojal si své peníze zpět u. Oba sousedé měli hotové peníze — za nevlouhu, když už je nase nechtěli, směl se divit, jak málo si za ně pro hospodářství požádali. Ale radost nebyla, že to tím způsobem a sáložně pokazili.

Pravda, našli se i lidé, kteří Vávřa a Benáka obžalovali a za ně jim šlo, že pustili řidu do pohledu před záložnou a že sami do záložny nezaplatili, ale těch bylo málo, a ještě se musel s nich něco dát i jím se svým svědomím, po

něvadž viseli též u některého z obou lichvářů. —

Zle bylo v Letňanech i okolí, když přišla zima a přišlo jaro po oně hrozné pohromě, ale na štěstí byli tu Kraus a Sachsl a ti — ochotně pomáhali. —

Pan okresní měl přece jen pravdu, když lítoval krásného, idyllického ticha, jež druhdy v Letňanech panovalo. Bývalo tu sice jako v každém malém městečku, že susedi sousedu přepočítávali zruka brachu, jež přišla na stůl, časem došlo i k nepatrným susedským rozmrškám, jež však končily obyčejně smírně podle slov písma tak, aby nad hněvem ani slunce nezapadlo. Jež nějakých velkých sporů, jež by byly zanechaly trvalejší stopy kyselosti, nepamatovali ani lidé hodné staří. Stalo-li se již někdy, že mezi susedskými se něco semlelo, byli tu rozšafní otcové rodin, již snažili se dokázat, že mají více rozumu než ty ženské, a došlo-li mezi muži k nějaké vášně, pospíšily si ženy, aby to smířily. Vskaz to také ani nemohlo být nikdy nic velkého, co by bylo mohlo vyvolat nesváry, neboť v Letňanech se nic velkého nedělo.

A ty krásné časy teď minuly a to od té doby, kdy — jak si toho bystřejší lidé dobře povědomí — Václav Jarolimek ve městečku se usadil. Zrovna jako z udělení bylo teď pořádku dosti podnětu ke sporům neb aspoň mrzutostem. Druhdy povádili se susedé, když tomu onomu se zdálo, že bude zitra hezky a druhý mu trochu zostru odporoval, nebo když někdo při kartách špatně přimazal, kartu prozradil, nebo jiné chyby se dopustil. Leč teď, když nastal čilejší život a lidé scházeli se nejen k tomu, aby se piva napili a karty zahráli, našla se přes tu chvíli příčina k zářlivosti nebo jinaké neshodě.

Václav Jarolimek, jenž při všech svých bohatých životních zkušenostech díval se na svět pořád ještě tak, jak by mělo být a ne tak, jak svět skutečně jest, přál si mít z Besedy středisko večerního života ve městečku. Z Besedy mělo se šířit národní i politické uvědomění, vzdělání i občanská vzájemnost, odtud měl vycházeti spoudek společné práce, již pod heslem svépomoci chtěl ve městečku konati a k níž doufal, že získá všechny lidi dobré vůle.

Pravda, mezi těmi několika lidmi, již od samého počátku kol něho se skupili, panovala stále dobrá shoda, kterou porušil jen adjunkt Pech, když za zhrzenou svou lásku pomstil se všem besedářům "vypřáhnutím" a počal chodit do dolejší hospody, kde pomalu počalo se tvořit sídlo jakási opozice.

Starý farář přimnul k Václavovi celou svou duši, již proto, že si byl ve mnohém podobný, třeba že starý pán kd se honosil svou znalostí lidí a svým strojeným pesimismem, jenž mu však nebránil v tom, aby se dal dobrácky každým znovu a znovu napáliti. V něm tedy měl mladší Jarolimek vždy ochotného a obětavého pomocníka. Také oba páni učitelé byli naprosto spolehliví a vytvrdili. Někdy, i když se mu dostalo od Máiky košem, sástal věrem svým společníkům, tím více, že byli mezi nimi oba jeho představení, totiž purkmistr a pan farář. Byl Někora, jak již řečeno, od chorazemce pražské Budeje, odkudá tehdy vycházeli učitelé proniknutí výzvo národní duchem a plným vědomím toho, čím učitel může a má být svému národu. A starší učitel jeho, Zeman, se nemohl takového školáckého učitelství jako on, dopracoval se sám ve škole života k plnému poznání úkolu učitelstva. Bylo mu ovšem zamešnáno páním to, že v besedě měl s ním svou Máiku, leč on i bez ní byl by přimul celou duší k jednání sákrty, školáckou smířivostí

Václavovi.
Mistr Kubík zůstal od samého počátku stejně nadšeným ctitelem a obdivovatelem bývalého představitel krále Jiřka, k němuž cítil se připoután i vděčností za to, že jeho, prostého ševce, přivedl v Letňanech k jakési platnosti. Pouze zásluhou Václava byl dnes Kubík nejen v besedním výboru, ale i v záložně a patřil tedy bez odporu k letňanské honoraci. Stejně věrným byl i Jemináček, jenž Václava zbožňoval již za tu spoustu čtení, jež jeho přičiněním dostala se do Letňan, kde druhdy kalendáře byly jediným vzdělávacím prostředkem.

Však kromě těchto vyjmenovaných a pana starého, ježož veškerá činnost obhružovala se ovšem na to, že při všech schůzích vyseděl a podřiml s uznáním hodnou vytrvalostí na svém místě, nebylo již kolem obou Jarolimek nikoho, neboť ostatní besední hosté přicházeli jen tak občas a nebyli došti spolehliví.

A z Besedy přes tu chvíli vycházel popud k nějakému — sporu nebo neshodě. Bývalo to promalicherné příčiny, ale mrzutosti vzešly z nich časem dosti veliké. Již samy volby výboru vyvolaly ve městě zlou krev. Kdo byli povinuti, hořšili se a nechtělie být "prostými členy" tam, kde nepatrný švec "roztaňoval se" jako výbor, vyhýbali se Besedě. A když k nějaké schůzce nebo přátelskému večerku dali se přece přilákati, bylo z toho vždy mnoho řečí. Největší ovšem bývalo se ženskými, a zle se na Jarolimekovi vymstilo, že proti starému řádu a zvykům chtěl letňanské paníčky vyprostiti z kuchyňského zakletí.

Paníčky z počátku byly pro něho nadšeny, ale zářlivost na jeho ženu, již se ovšem žádna z nich nevyrovňala, pokazila všecko. Nemálo přispělo k nespokojenosti i to, že oba učitelé prokazovali více pozornosti Mále než dospívajícím měšťanským deerkám, jež byly přece jen něco jiného, než taková přistěhovalá "od divadla".

Tak bývalo vždy každé slovíčko uvažováno se všech stran, každý pohyb vykládan vždy ve zlé, a besedním zábavám a schůzkám účastníků ubývalo, až na konec přicházivali jen tak ti staří besedáři. A ti ubožď besedáři at udělali eokoliv, vždy se našel někdo, kdo byl jejich slovy nebo skutky pobouřen, cíle se odstrěněm nebo uraženým. Tatíkům zdálo se, že páni učitelé jejich dětem se mstí za to, že oně nechodí do Besedy, durdili se, že na radnici nadržuje se těm, kdo jsou členy záložny ba i do kázání dobromyslného faráře Vorlá vkládali zlé úmysly a pronásledování těch, kdo s pány besedáři nedržel. Tak stalo se jednou, že pan farář svým kázáním na krev popudil kupce Blažeje Jarolimeka a z něho, jenž byl až dosud nejvěrnějším sloupem církve, udělal sobě i kostelu nepřítel.

Farář Vorlá, jak sám o sobě říkal, byl praktický člověk a proto ve svých kázáních mnohem raději mluvil o tom, jak by mělo být na zemi, než utrácel čas líčidm radostí nebeských a hrůz pekla. Proto bývaly mu události vědního života chodným předmětem nedělního kázání. Stalo pak se v susední vesnici, že sused jeden, jenž byl pomalu utopil všechnu rozumu v kořalec, přivedl v opilsti do městě celou svou rodinu.

Mluvílo se ovšem o smutné té příhodě večer v Besedě a vše přitřásáno se všech stran. Záložna na letňanské i okolní řidy, již jako valná část kupců židovských na každém jihu, špíl v líbu zhubnů kořaleční mor.

"Musíte do toho zase jednou sátra hezky zostru učít, velebně pane," obrátil se purkmistr na pana faráře. "Už se nám ta otrava povážlivě šíří!"

"Tak, tak! Je ta kořalka pořádkem všeho zla. Já to znám, mně to nemusí nikdo povídat! Co je mrzutých a nešťastných do mnělosti v našem okolí všechno jen s kořalkou. Co je špatných hospodářů, kteří pošlají své dluhy k němu — všechno kořalka. A kdo se podporuje? Zase jen ti, kteří na všech stranách šíří s blázností a chyb národní řidu."

"Ano, ty přejíváš náleho rukuva!" zabuboral Kubík. "Už

jsem jim trochu zafali žlu záložnou —"
"A teď musíme na ně s těhle strany," dodal Václav. "Ale tu musí především kostel a škola. My ostatní nemůžeme nic."
"Tak, — tak, kostel," povážlivě řekl farář. "A za pár dnů zase přijede si na mne pan okresní, že z kazatelny, odkud mám bláskati lásku k bližnímu, štu proti jinověrcům —"
"To snad není ani možno!" divil se Jemináček.

"Dnes je všechno možno! Nezádný jste mohli čísti, že v Halli židé obžalovali pro rušení živnosti kněze, který z kazatelny doporučoval spolek strídmosti."
"A byl trestán?"
"No, trestán zrovna nebyl," chlubil se Jemináček, jenž podobně něco v novinách nikdy nepřečel, "ale dostalo se mu od biskupa ostrého poučení o křesťanské snášlivosti. Četl jsem o tom."
"Tu to máte — a to je biskup! Což teprve když přijde takový pán od úřadů, jenž na to pohlíží i s tě stránky, že žid z kořalky, kterou prodá, platí státu daň?"

"Myslím, že velebný pán poslal by okresního domů jako nedávno s tou záložnou?" zalichotil knězi Jarolimek.

"A to také bych poslal! A abyste věděli, zitra tedy zahájím ten boj z kazatelny. Příležitost je k tomu vhodná!"

Druhého dne pak skutečně měl pan farář kázání, jež vyvolalo ve všem posluchačstvu mocně vzrušení. Pod dojmem hrozné události, jež v rodině příjektiv vyžádala si za obět několik životů, slova velebníčkova těžce dopadala na všechny, v jež domácnostech též holdováno démonu alkoholu. Ženy plakaly, muži, jichž svědomí nebylo docela čisté, seděli přes celé kázání zarazení a mnohý ještě, když z kostela vycházel, myslil si, že asi zraky všech na něm spočívají.

"Nabrali jste to, velebníčku, nabrali," přichvaloval purkmistr, jenž s několika přáteli čekal před

kostelem, aby podle zvyků doprovodili pátera Vorlá k faře.
"Myslím, něco takového kdyby byl slyšel tatík Noe," ozval se Jemináček, "jakživ by se byl nezapil, aby synům nedal pohoršení. Tohle se bude pamatovat! Měl jste slyšet, jak vás velebili všechny ženy."
"No, tof bude aspoň pár dnů, než se to kázání lidem z hlavy vykouří, u Sachsla i u Krause jako po vymetení!" ozval se jiný.
"A oba poběhnou zas žalovat, že se proti nim z kazatelny šve!"
"Co jsem mluvil, bylo jen pravdou a tu bych dovedl i před koncillem obhájeti," těšil se pan farář.
"Zdali pak jste si všimli," ozval se mistr Kubík po straně, "že i Blažeječek byl nějak rozkořoutěn?"
Farář to zaslechl a trochu se zarazil. "No, snad by se přece pan Jarolimek nestavěl s těmi kořalečníky do jedné řady?"
"I bylo mi to samotnému nepříjemno!" přisvědčoval Jemináček. "Jindy se přece a námi aspoň na slovíčko stavi. Spěchá, spěchá, by doma nic nezaneškal, ale chvílku se přece zdržl. Dnes však pelášil, jakoby mu doma voda plot brala."

"Však ono tak leekteré slovo jemnostpánovo tak výborné se na něho uhadilo, jako když mu míru vezme," poznamenal Kubík, jenž měl na Blažeje dávno spadeno.
"Šlaka, šlaka! To snad ne!" rozpačité řekl pan farář, dříve se po starém Jarolimekovi, jenž byl tímto obratem řečí nemile překvapen.

"Blažeje to přece nemůže potahovati na sebe a pan farář to jistě tak ani nemyslí!" řekl purkmistr.
"Ovšem že ne! A mrzelo by mne, aby mělo pro to dojtí k nějakým kyselostem. Už nám to i beztak život otravuje."
Zatím co přátelé ještě uvažovali o tom, jak asi dnešní kázání bude v lidu působiti, Blažeje Jarolimek všecek rozkáčen vrazil do krámu. Kromě paní Terezy nebylo tu právě nikoho, a tak mohl popu-

stiti uzdu svému hněvu. Ani slova nepromluvil, bouchl pěstí do eimentů a čtvrtáček, jež stály na pultě vedle lahví s kořalkou a vínem, až se po krámě rozletěly.
(Pokračování.)

F. M. Scoblik,
český právník
a obháje.
VEREJNÁ PRAXE.
Securit, Block - TYNDALL, S. O.

S. A.
BERÁNEK
OMAHA
NEB

Česká pošta. 16. a Williams ul.

Minite-li koupit Mluvicí stroj neb rekordy, ušetřte peníze, když si dopíšete o ceníky a seznamy rekordů. Mluvicí stroje a rekordy zasílám vyplačené. České rekordy vždy, když vyjdou nové, mám na skladě.

JOSEF JIRAN,
vyrobitel a obchodník s hudebními nástroji a hudebninami. 1333 záp. 18. ul. Chicago, Ill. 11-13

SEVEROVY LÉKY KONČÍ DVACÁTÝ ROK SVĚHO ÚSPĚŠNÉHO PŮSOBENÍ.

NEHODY...

se mohou přitřfít každý den a způsobiti mnoho trápení, ale nebezpečí poranění je zmenšeno máte-li doma po ruce

Severův OLEJ SV. GOTHALDA.

Výtečný hojivý liniment, který můžete každého času úepěkně použiti na

bolesti a polámání, vymknutí a pohmoždění, krče a stuhnutí svalů, otoky a záněty, neuralgii a revmatism.

Knížka "Jak hojiti bolesti a léčiti revmatism" při každé lahvi. Cena 50 centů.

SEVEROVY LÉKY JSOU NA PRODEJ V LÉKÁRNÁCH.
Zadejte "SEVEROVY KALENDÁŘ A DONAČÍ LÉKAR" na rok 1911.

Když chcete povzbudití chatrně zažívání, oživiti chuť k jídlu, přemoci těžnou ocklablost, posiliti zeslábný žaludek.

Hledáte-li pomoc od traplivého kaše, od chraptivosti, od záštku průdušek, od nemoci plie a hrdla.

Severova Žaludeční hořká. Cena \$1.00

Severův Balsám pro plíce. Cena 25 a 50 centů

SPOLEHLIVOU RADU LÉKÁŘSKOU ORDNĚTE U NÁS ZDARMA

W. F. SEVERA Co.

 CEDAR RAPIDS IOWA